

Statistiekclub ESB

het praatje bij een plaatje

Bijeenkomst met alle coördinatoren, 29 oktober 2020

Yrla van de Ven (ESB)

Yrla van de Ven

- MSc Economie (Policy Economics) in Rotterdam
- Stage MinFin
- Communicatiemedewerker EUR

- Huidig:
 - Vakredacteur ESB (5 dagen)
 - Statistiek
 - Coördinatie web
 - Artikelen
 - Nederlandse Economendag

Jasper Lukkezen

- MSc Physics
- PhD Economics overheidsfaillissementsrisico
- 6 jaar CPB Netherlands
- Macroeconoom

- Huidig:
 - Hoofdredacteur ESB (4 dagen)
 - Algemeen / projecten
 - Artikelen
 - Assistant professor macroeconomics Universiteit Utrecht (1 dag)

Voorstelrondje

- Wie zijn jullie, de coördinatoren
- Hoelang werken jullie al mee aan de statistiekrubriek?
- En waarom doet jullie organisatie mee?

ESB.nu

Home ESB Kort Blog Mijn ESB Word lid Meer

ESB Eergisteren

Rugzakbeleid heeft levensloopsperspectief leerlingen flink verbeterd

Van 2003 tot 2014 konden ouders van leerlingen met een handicap, ziekte, ernstige gedragsstoornis of psychisch probleem een extra leerlinggebonden financiering van het Rijk aanvragen, zodat hun kind met extra hulpverlening basis- en voortgezet onderwijs kon volgen op een reguliere school. Welke effecten had dit 'rugzakbeleid' op de rugzakleerlingen?

Roel Freriks Jochen Mierau Empirische analyse Onderwijs

+ mededinging
+ internationale economie
+ gezondheidseconomie

ESB 24 mei 18

Alle ESB-themanummers

ESB Redactie

Volg deze onderwerpen

Wij hebben alvast een aantal Interessante onderwerpen voor u geselecteerd. Volg deze onderwerpen door er op te klikken en bekijk de bijbehorende artikelen in Mijn ESB.

ESB 14 nov 19

De Economie Podcast #6: Handelseconomie - China als

Podcast ma 9 dec

Round table on the interaction between policy and academia

KVS Gisteren

Economisch Statistische Berichten

IN SAMENWERKING MET DE KONINKLIJKE VERENIGING VOOR DE STAATHUISHOUKUNDE KVS

PRIJS LOSSE VERKOOP 14,95 EURO

SINDS 1916

NUMMER 4779 - 14 NOVEMBER 2019 - JAARGANG 104

Waardecreatie in bedrijven

TOM VAN ROSSUM, LISELOTTE VAN THIEL, JASPER DE WINTER, MAURICE BUN, MAARTEN DE RIDDER, GERDIEN MEIJERINK, LEON BETTENDORF, GERRIT HUGO VAN HEUVELEN, JADÉ DIETEREN, JESSE GROENEWEGEN, SJOERD HARDEMAN, OSCAR LEMMERS, THEO ROELANDT, MARCEL SEIP, HENRY VAN DER WIEL, HETTIE BOONMAN, MARCEL DE HEIDE, JINXUE HU, EVGUENI POLIAKOV EN ERIK STAM

DAARNAAST BIJDRAGEN VAN

CARLIJN PRINS, NIC VRIESELAAR, JESSICA HAVLÍNOVÁ, DORINTH VAN DIJK, ROEL BEETSMA, DAMIAAN CHEN, SWEDER VAN WIJNBURG, AKSHAYA DE GROOT, JAAP BIKKER EN IRYNA OKOLELOVA

ESB

- ESB:
 - Verbinding tussen economisch beleid en economisch onderzoek
 - Verrijkt maatschappelijk debat met economische argumenten en inzichten
 - Verrijkt economisch onderzoek met maatschappelijke relevantie
- Frequentie:
 - 12x per jaar in print (ieder nummer 40% thema)
 - Dagelijkse nieuwe content online
 - 3 maal per week een regulier artikel
- Lezersgroep:
 - 1600 persoonlijke abonnementen
 - 300 groot- en kleinzakelijke abonnementen

Mogelijkheden om bij te dragen: artikel

Inhoud

Actueel 506
Uitgelicht 508

Waardecreatie in bedrijven

Inleiding: Waardecreatie in bedrijven lijkt te haperen ROBERT KLEINRHOEDT	510
Infographic: Productiviteit van bedrijven TOM VAN ROSSUM EN LISELOTTE VAN THIEL	512
Misallocatie van kapitaal en arbeid in de Nederlandse economie toegenomen JASPER DE WINTER EN MAURICE BUN	514
Immateriële productiefactoren kunnen groei van productiviteit afremmen MAARTEN DE RIDDER	517
De bedrijfsdynamiek in Nederland vertraagt GERDIEN MEIJERINK, GERRIT HUGO VAN HEUVELEN EN LEON BETTENDORF	520
Gericht beleid nodig voor verbeteren managementkwaliteit bij bedrijven JADÉ DIETEREN, JESSE GROENEWEGEN EN SJOERD HARDEMAN	524
Innovatievouchers zorgen structureel voor meer innovatieactiviteiten OSGAR LEMMERS, THEO ROELANDT, MARCEL SEIP EN HENRY VAN DER WIEL	527
Samenwerken met TNO heeft positieve impact op bedrijven HETTIE BOONMAN, MARCEL DE HEIDE, JINXUE HU EN EVGUENI POLJAKOV	530
Column: Productiviteitsdebat moet ook gaan over de pizzabakker ERIK STAM	533
Huurders hebben meer moeite met sparen CARLIJN PRINS EN NIC VRIESELAAR	534
Verplichte energielabels hebben positief effect op verduurzaming van huizen JESSICA HAVLÍNOVÁ EN DORINTH VAN DIJK	536
Hogere welvaart als inflatierisico van pensioen beter kan worden afgedekt ROEL BEETSMA, DAMIAAN CHEN EN SVEDER VAN WIJNBERGEN	539
Geluk zou centrale rol in Monitor Brede Welvaart moeten vervullen AKSHAYA DE SROOST	542
Meer concurrentie tussen banken sinds Europees banktoezicht JAAP BIKKER EN IRYNA OKOLELOVA	546
Statistiek	550
Ceteris paribus	552

DIT IS HET TWEEDE DEEL VAN EEN TWEELUİK

FINANCIËLE MARKTEN | EMPIRISCHE ANALYSE

Meer concurrentie tussen banken sinds Europees banktoezicht

Om het Europese banktoezicht te versterken begon op 4 november 2014 een gezamenlijk toezichtkader, het Single Supervisory Mechanism (SSM). Een van de doelen was om een internationaal speelveld tussen banken te bevorderen. Wat voor effect had dit op hun marktmacht en concurrentie?

IN HET KORT

- De concurrentie tussen grote EU-banken, die onder SSM-toezicht staan, is sinds de invoering van het SSM toegenomen.
- Bij de kleine, niet-SSM-banken is de intensiteit van de concurrentie niet veranderd.
- Er zijn geen aanwijzingen dat toegenomen marktconcentratie een significant negatief effect heeft gehad op concurrentie.

JAAP BIKKER

Emeritus hoogleraar Universiteit Utrecht en gastonderzoeker bij De Nederlandse Bank

IRYNA OKOLELOVA

Risk management trainee bij de Rabobank, eerder stagiaire DNB

Dit artikel is gebaseerd op Okolelova en Bikker (2019)

De financiële crisis van 2008 bracht aan het licht dat de Monetaire Unie onvermijdelijk kampte met een financieel trilemma: financiële stabiliteit, financiële integratie en nationaal toezicht kunnen niet tegelijkertijd worden bevorderd. Nationaal beleid is in principe alleen gericht op het maximaliseren van de eigen welvaart, zonder rekening te houden met negatieve effecten op andere landen in de Monetaire Unie. Daardoor kunnen er systeemrisico's worden opgebouwd en ontstaat er fragmentatie van financiële dienstverlening over de nationale grenzen heen.

Het SSM dient dit trilemma in de eurozone te doorbreken. De centrale doelstelling van het SSM is om de financiële gezondheid van de totale bankensector te bevorderen, onder meer door het toezicht en de regelgeving in alle landen gelijk te maken, zodat de belangen van de Monetaire Unie in zijn geheel worden veiliggesteld (Constâncio, 2014). Zulk uniform toezicht draagt bij aan een internationaal gelijk speelveld tussen banken en kan ook de kosten voor internationale banken verlagen om aan deze regelgeving te voldoen. Een bank kan aldus makkelijker actief worden in een ander Europees land, zodat de internationale concurrentie tussen banken wordt aangewakkerd.

De centrale vraag is welk effect het SSM heeft op de concurrentie tussen banken, gemeten via de winstopslag. Daarbij houden we rekening met de beslissing om slechts

een deel van de Europese banken onder het SSM te laten vallen. Alleen het toezicht op 'significant' banken wordt overgeheveld van nationaal niveau naar de Europese Centrale Bank (ECB). Banken worden als significant geclassificeerd wanneer ze behoren tot de drie grootste kredietinstellingen van een land, activa hebben van meer dan dertig miljard euro of activa die als aandeel in het nationale bruto binnenlands product (bbp) de twintig procent overstijgen, belangrijke grensoverschrijdende activa of passiva hebben, of wanneer ze als significant aangewezen zijn door de nationale autoriteiten.

Concurrentie tussen banken

Concurrentie in de bankensector is cruciaal om een aantal redenen, zo leert de economische theorie. Allereerst geeft concurrentie een neerwaartse druk op de prijzen van bancaire producten en diensten, en bevordert het de kwaliteit. Concurrentie heeft ook een direct effect op de toegankelijkheid van de financiële diensten en daarmee op de economische groei en welvaart. Eveneens belangrijk is dat concurrentie de transmissie van monetair beleid faciliteert, waardoor de beleidsrentes sneller doorwerken in de rentevoeten van banken. Verder heeft gebrek aan concurrentie tussen banken nadelige gevolgen voor de financiële stabiliteit, waarbij hogere leenrentes risicovoller gedrag kunnen uitlokken bij kredietnemers, die op hun beurt financieel kwetsbaarder worden (Boyd en De Nicolò, 2005).

Consolidatie, concurrentie en winstopslag

Bij gebruik van winstopslag als maatstaf van concurrentie zijn er twee belangrijke ontwikkelingen waar rekening mee gehouden moet worden. Allereerst zouden er, voorafgaand aan de invoering van het SSM, al bestaande verschillen kunnen zijn tussen grote, significante banken enerzijds en kleine, niet-significante banken anderzijds door een verschil in klanten en in de aard van de activiteiten, zodat er sowieso verschillen in de mate van concurrentie zijn. De uitdaging is dus om de aanvankelijk reeds bestaande verschillen te scheiden van het effect dat het SSM heeft gehad op concurrentie. Ten tweede zijn er, na de invoering van het SSM, verschillende consolidaties geweest. Dit kan ook invloed op de concurrentie hebben gehad.

Hoer consolidatie en concurrentie samenhangen, wordt getoond in figuur 1. De klassieke structuur-gedrag-prestatie-theorie (*structure-conduct-performance theory*)

Mogelijkheden om bij te dragen: artikel

- Redactioneel proces
- Max. 3000 woorden
- Nieuw argument in debat

FINANCIËLE MARKTEN | EMPIRISCHE ANALYSE

Meer concurrentie tussen banken sinds Europees bankentoezicht

Om het Europese bankentoezicht te versterken begon op 4 november 2014 een gezamenlijk toezichtkader, het Single Supervisory Mechanism (SSM). Een van de doelen was om een internationaal speelveld tussen banken te bevorderen. Wat voor effect had dit op hun marktmacht en concurrentie?

IN HET KORT

- De concurrentie tussen grote EU-banken, die onder SSM-toezicht staan, is sinds de invoering van het SSM toegenomen.
- Bij de kleine, niet-SSM-banken is de intensiteit van de concurrentie niet veranderd.
- Er zijn geen aanwijzingen dat toegenomen marktconcentratie een significant negatief effect heeft gehad op concurrentie.

JAAP BIKKER

Emeritus-hoogleraar
Universiteit Utrecht
en gastonderzoeker
bij De Nederlandse
Bank

IRYNA OKOLELOVA

Risk management
trainee bij de
Rabobank, eerder
stagiaire DNB

Dit artikel is gebaseerd op Okolelova en Bikker (2019)

546

De financiële crisis van 2008 bracht aan het licht dat de Monetaire Unie onvermijdelijk kampte met een financieel trilemma: financiële stabiliteit, financiële integratie en nationaal toezicht kunnen niet tegelijkertijd worden bevorderd. Nationaal beleid is in principe alleen gericht op het maximaliseren van de eigen welvaart, zonder rekening te houden met negatieve effecten op andere landen in de Monetaire Unie. Daardoor kunnen er systeemrisico's worden opgebouwd en ontstaat er fragmentatie van financiële dienstverlening over de nationale grenzen heen.

Het SSM dient dit trilemma in de eurozone te doorbreken. De centrale doelstelling van het SSM is om de financiële gezondheid van de totale bankensector te bevorderen, onder meer door het toezicht en de regelgeving in alle landen gelijk te maken, zodat de belangen van de Monetaire Unie in zijn geheel worden veiliggesteld (Constâncio, 2014). Zulk uniform toezicht draagt bij aan een internationaal gelijk speelveld tussen banken en kan ook de kosten voor internationale banken verlagen om aan deze regelgeving te voldoen. Een bank kan aldus makkelijker actief worden in een ander Europees land, zodat de internationale concurrentie tussen banken wordt aangewakkerd.

De centrale vraag is welk effect het SSM heeft op de concurrentie tussen banken, gemeten via de winstopslag. Daarbij houden we rekening met de beslissing om slechts

een deel van de Europese banken onder het SSM te laten vallen. Alleen het toezicht op 'significant' banken wordt overgeheveld van nationaal niveau naar de Europese Centrale Bank (ECB). Banken worden als significant geclassificeerd wanneer ze behoren tot de drie grootste kredietinstellingen van een land, activa hebben van meer dan dertig miljard euro of activa die als aandeel in het nationale bruto binnenlands product (bbp) de twintig procent overstijgen, belangrijke grensoverschrijdende activa of passiva hebben, of wanneer ze als significant aangewezen zijn door de nationale autoriteiten.

Concurrentie tussen banken

Concurrentie in de bankensector is cruciaal om een aantal redenen, zo leert de economische theorie. Allereerst geeft concurrentie een neerwaartse druk op de prijzen van bancaire producten en diensten, en bevordert het de kwaliteit. Concurrentie heeft ook een direct effect op de toegankelijkheid van de financiële diensten en daarmee op de economische groei en welvaart. Eveneens belangrijk is dat concurrentie de transmissie van monetair beleid faciliteert, waardoor de beleidsrentes sneller doorwerken in de rentevoeten van banken. Verder heeft gebruik aan concurrentie tussen banken nadelige gevolgen voor de financiële stabiliteit, waarbij hogere leentrentes risicovoller gedrag kunnen uitlokken bij krediennemers, die op hun beurt financieel kwetsbaarder worden (Boyd en De Nicolò, 2005).

Consolidatie, concurrentie en winstopslag

Bij gebruik van winstopslag als maatstaf van concurrentie zijn er twee belangrijke ontwikkelingen waar rekening mee gehouden moet worden. Allereerst zouden er, voorafgaand aan de invoering van het SSM, al bestaande verschillen kunnen zijn tussen grote, significante banken enerzijds en kleine, niet-significante banken anderzijds door een verschil in klanten en in de aard van de activiteiten, zodat er sowieso verschillen in de mate van concurrentie zijn. De uitdaging is dus om de aanvankelijk reeds bestaande verschillen te scheiden van het effect dat het SSM heeft gehad op concurrentie. Ten tweede zijn er, na de invoering van het SSM, verschillende consolidaties geweest. Dit kan ook invloed op de concurrentie hebben gehad.

Hoe consolidatie en concurrentie samenhangen, wordt getoond in figuur 1. De klassieke structuur-gedrag-prestatie-theorie (*structure-conduct-performance theory*)

ESB, 104(4779), 14 november 2019

Mogelijkheden om bij te dragen: Blog

[Home](#)[ESB](#)[Kort](#)[Blog](#)[Mijn ESB](#)[Word lid](#)[Meer](#) ▼[Inloggen](#)

FD Mediagroep - ESB

Pierre Koning · Blog

27 nov 19

Is de Participatiewet nu echt mislukt?

Het zal slechts weinigen ontgaan zijn dat de afgelopen week de integrale evaluatie van de Participatiewet is verschenen, uitgevoerd door het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP). Al vlak voor de start van deze wet in 2015 – toen nog onder kabinet Rutte II – werd een brede evaluatie aangekondigd, bestaande uit surveys onder de uitvoerende gemeenten, uitkeringsontvangers en – last but not least – werkgevers. Het SCP heeft de bevindingen van deze monitors gebruikt en aangevuld met eigen analyses, met als resultaat een lijvig rapport waaraan veel medewerkers een steentje hebben bijgedragen.

Het is te prijzen dat het ministerie destijds het SCP heeft verzocht de integrale evaluatie uit te voeren en deze daarbij veel vrijheid te gunnen. Het SCP heeft dit serieus opgepakt door veel onderzoekstijd en expertise te zetten en vrijwel alle onderdelen van de Participatiewet te bespreken: de decentralisatie van de Sociale Werkvoorziening (SW) en de Wajong naar gemeenten, het gebruik van de mogelijkheid om mensen in de bijstand een tegenprestatie te laten leveren door gemeenten en de inzet van nieuwe instrumenten zoals de loonkostensubsidie voor werkgevers die iemand met een ziekte of handicap in dienst nemen en de beschutte arbeidsplekken voor mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking. Op basis van haar bevindingen komt SCP tot de hardvochtige conclusie dat de Participatiewet haar ambities nauwelijks heeft waargemaakt. Kranten en

Artikelen van deze auteur(s)

27-11

[Is de Participatiewet nu echt mislukt?](#)

19-09

[Meer bescherming flexwerkers en zelfstandigen is een politieke keuze](#)

08-04

[Verleden, heden en toekomst van de arbeidsongeschiktheid](#)

27-02

[Het PBL en de blikopener](#)

04-02

[Terug van nooit weggeweest: de loondoorbetaling bij ziekte \(deel 2\)](#)

12-10

[Contactloos UWV maakt uitkeringsfraude makkelijker](#)

13-07

[Privacy versus replicerbaarheid](#)

10-07

[Terug van nooit weggeweest: loondoorbetaling bij ziekte](#)

Mogelijkheden om bij te dragen: Statistiek

Inhoud

Actueel 506
Uitgelicht 508

Waardecreatie in bedrijven

Inleiding: Waardecreatie in bedrijven lijkt te haperen ROBERT KLEINHECHT	530
Infographic: Productiviteit van bedrijven TOM VAN ROSSUM EN LISELOTTE VAN THIEL	532
Misallocatie van kapitaal en arbeid in de Nederlandse economie toegenomen JASPER DE WINTER EN MAURICE SUN	534
Immateriële productiefactoren kunnen groei van productiviteit afremmen MAARTEN DE RIDDER	537
De bedrijfsdynamiek in Nederland vertraagt GERDIEN MEIJERINK, GERRIT HUGO VAN HEUVELEN EN LEON BETTENDORF	520
Gericht beleid nodig voor verbeteren managementkwaliteit bij bedrijven JADÉ DIETEREN, JESSE GROENEWEGEN EN SJOERD HARDEMAN	524
Innovatievouchers zorgen structureel voor meer innovatieactiviteiten OSCAR LEMMERS, THEO ROELANDT, MARCEL SEIP EN HENRY VAN DER WIEL	527
Samenwerken met TNO heeft positieve impact op bedrijven HETTIE BOONMAN, MARCEL DE HEIDE, JINXUE HU EN EVGUENI POLJAKOV	530
Column: Productiviteitsdebat moet ook gaan over de pizzabakker ERIK STAM	533
Huurders hebben meer moeite met sparen CARLIJN PRINS EN NIC VRIEGELAAR	534
Verplichte energielabels hebben positief effect op verduurzaming van huizen JESSICA HAVLÍNOVÁ EN DORINTH VAN DIJK	536
Hogere welvaart als inflatierisico van pensioen beter kan worden afgedekt ROEL BEETSMA, DAMIAAN CHEN EN ZWEDER VAN WIJNBERGEN	539
Geluk zou centrale rol in Monitor Brede Welvaart moeten vervullen AKSHAYA DE GROOT	542
Meer concurrentie tussen banken sinds Europees banktoezicht JAN DE WIT	545
Statistiek	550
Ceteris paribus	552

Statistiek

Prijzen verschillen aanzienlijk tussen seizoenen

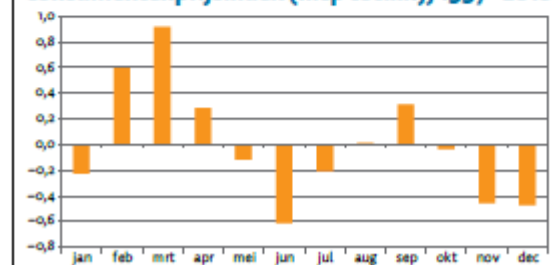
CONJUNCTUUR

De verandering in de consumentenprijsindex wordt vaak per jaar weergegeven, maar de prijzen die consumenten betalen voor hun producten verschillen per seizoen. Zo zijn vakanties duurder tijdens het hoogseizoen. De figuur laat zien dat de maand-op-maandmutatie van de consumentenprijzen (hicp) een duidelijk seizoenspatroon kent. Helaas publiceren het Centraal Bureau voor de Statistiek en Eurostat, in tegenstelling tot het Bureau of Labor Statistics voor de Verenigde Staten, geen seizoensgecorrigeerde indices.

Het seizoenspatroon is berekend als de gemiddelde prijsmutatie per maand ten opzichte van de gemiddelde prijsmutatie over alle maanden. De berekening is gedaan over de jaren 1997 tot en met 2018 op basis van de Europees geharmoniseerde consumentenprijsindex. De prijsstijging is relatief sterk in februari en maart, en relatief laag in juni, november en december. Het seizoenspatroon komt vooral door kleding en vakanties. De standaarddeviatie in de maand-op-maandprijsmutaties is het grootst voor de bestedingscategorie accommodaties (8,7), gevolgd door kleding en kledingstoffen (8,5), post- en pakketdiensten (7,5), schoenen (6,3) en pakketretzen (6,0). Bij kleding en schoenen spelen de komst van nieuwe collecties en de uitverkoop een rol; bij post- en pakketdiensten de decemberzegels. In de berichtgeving over inflatie staat de prijsmutatie ten opzichte van een overeenkomstige maand een jaar eerder (de jaarmutatie) centraal. Stabiele seizoenspatronen beïnvloeden deze jaarmutaties niet. De variabele data van Pasen en Pinksteren leiden echter tot variabele seizoenspatronen en hebben daarmee invloed op de jaarmutaties via vooral de prijzen van vakanties (accommodaties en vliegtickets). Ook trendmatige ontwikke-

lingen, bijvoorbeeld over het tijdstip en belang van de uitverkoop, leiden tot verandering in seizoenspatronen en hebben daardoor invloed op de ontwikkeling van jaarmutaties. Een latere start van de uitverkoop betekent in eerste instantie een sterkere maand-op-maandprijsontwikkeling dan in het voorgaande jaar en daarmee in die maand een grotere prijsstijging ten opzichte van een jaar eerder. Voorzichtigheid in de interpretatie van een nieuw inflatiecijfer is daarmee dus op zijn plaats. Dat geldt in nog sterkere mate voor het eurogebied, waar informatie over inflatie een belangrijke rol speelt in de monetaire besluitvorming. • Wim Suyker (CPB)

Maand-op-maandmutatie consumentenprijsindex (hicp totaal), 1997–2018

Bron: CBS | ESB

Mogelijkheden om bij te dragen: Statistiek

- Redactioneel proces
- Max. 350 woorden, alles inclusief
- 1 boodschap
- Vaste afspraken met leveranciers
- Maatwerk mogelijk

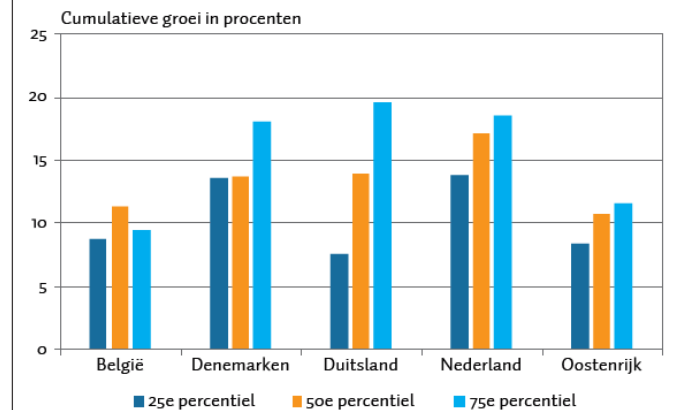
Lage inkomens blijven achter, vooral in Duitsland

VERDELING

In Nederland leeft de vraag of de onderste helft van de samenleving er de afgelopen jaren wel op vooruit is gegaan. Ook in andere landen spelen zulke sentimenten, denk aan de gele hesjes in Frankrijk. Cijfers laten zien dat de lage inkomens in de periode 2005–2018 in Nederland achterbleven bij de hoge inkomens, net als in enkele landen om ons heen. In de figuur vergelijken we de groei van het besteedbaar inkomen van Nederlandse huishoudens per inkomensgroep met die van enkele andere EU-landen. Het besteedbaar inkomen van een huishouden bevat inkomen uit arbeid, inkomen uit vermogen, overdrachten tussen huishoudens en sociale uitkeringen, inclusief pensioenen. Toegerekende huren en niet-monetair inkomen worden niet meegerekend. Om rekening te houden met verschillen in de samenstelling en de grootte van het huishouden wordt het totale besteedbaar inkomen van een huishouden gestandaardiseerd. We corrigeren voor inflatie met de Europees geharmoniseerde consumentenprijsindex (HICP). Vanwege een verandering in de survey zit er een reeksbreuk in de data, voor de meeste landen rond 2003 of 2004. Daarom bekijken we de ontwikkeling van het besteedbaar inkomen vanaf 2005. Daarbij moet worden opgemerkt dat dit een korte en bijzondere periode is vanwege de economische crisis. In Nederland zijn de lage inkomens tussen 2005 en 2018 minder hard gestegen dan de hogere. Deze verschillen zijn vooral in de laatste jaren ontstaan. In internationaal perspectief is dit niet uitzonderlijk. In Denemarken, Oostenrijk en met name in Duitsland zijn de lagere inkomens behoorlijk achtergebleven bij de hogere inkomens. In Nederland bleven de laagste (25e percentiel) 4,7 procentpunt achter bij de hogere inkomens

(75e percentiel). Dat is duidelijk minder dan in Duitsland (verschil van 12 procentpunt), maar vergelijkbaar met het verschil in Denemarken (4,5 procentpunt) en Oostenrijk (3,2 procentpunt). In België stegen de hoogste inkomens daarentegen nauwelijks sterker dan de laagste (verschil van 0,7 procentpunt). • **Loes Versteegen** (CPB)

Cumulatieve groei van het besteedbaar inkomen per huishouden tussen 2005 en 2018

Noot: het gaat om het reële gestandaardiseerde besteedbaar inkomen

Bron: Eigen berekeningen op basis van Eurostat Income and Living Conditions database | ESB

Redactioneel proces statistiekrubriek

1. Statistiekcoördinator vraagt een stukje uit bij collega's
2. Statistiekcoördinator bekijkt concept en geeft feedback
3. Auteurs mailen nieuwe concept naar vandeven@economie.nl met coördinator in cc
4. Een of twee rondes feedback van Yrla en dan gaat de tekst naar de taalcorrector, opmaker en eindredacteur
5. Yrla stuurt de proefdruk met voorgestelde publicatiedatum naar auteurs en coördinator
6. Statistiekje komt online en redactie selecteert er 4 voor het blad

Redactioneel proces statistiekrubriek

Stuur concept
naar ESB vóór
deze dag:

Verwachte
datum
proefdruk

ESB 4791-1	05-10-20	15-10-20	b	DNB-SI	CPB	CBS	COELO	UWV
ESB 4791-2	19-10-20	05-11-20	c	MinFin	AFM	SEO	CBS	KADASTER
Verschijningsdatum papieren ESB november: 12-11-2020								

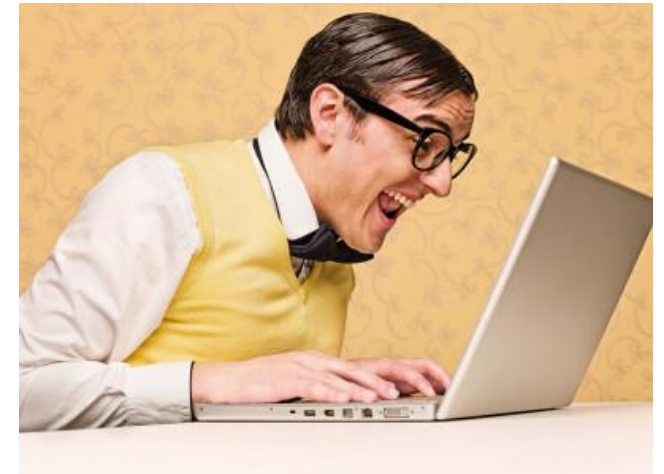
- We publiceren per week gemiddeld 2 statistiekjes, dus na de proefdruk kan het nog even duren voor het stukje op de site komt
- Elke maandag laten we de redacties van het FD en BNR weten welke statistiekjes we publiceren

DO'S

(hier worden lezers, auteurs en redacteurs blij van)

- Statistiekjes gebaseerd op nieuwe cijfers die nog niet eerder gepubliceerd zijn. Bijv. resultaten van een enquête
- Statistiekjes met een nieuwe invalshoek (iets waar de lezer niet vaak over nadenkt)
- Houd het simpel en kort
- Maak de relevantie voor Nederlandse economen duidelijk
- Leg uit wat de getallen *betekenen* en wat ze kan verklaren
- Begin met een pakkende intro
- Gebruik het nieuwe Word format (zie esb.nu/statistiekkrubriek)

DONT's

(veelgemaakte fouten)

- Veel cijfers in de eerste zin van het stukje
- In één alinea veel verschillende ontwikkelingen omschrijven waardoor de lezer verdwaalt
- Cijfers opsommen zonder ze te duiden
- Tekst die weinig verband heeft met de figuur (zie het echt als een praatje *bij een plaatje*)
- Statistiekjes gebaseerd op lastig empirisch onderzoek dat veel uitleg nodig heeft (methodes, aannames)

Voorbeeld 1

Woningen buiten de stad meer in trek

WONEN

Om besmettingen met het coronavirus tegen te gaan, riep het kabinet op om vanaf vrijdag 13 maart zo veel mogelijk thuis te werken. Ook al zijn deze maatregelen tijdelijk, de verwachting is dat Nederlanders ook in de toekomst meer thuis zullen werken en dat de reisafstand naar de werklocatie er minder toe zal doen. Maakt dat wonen buiten de stad aantrekkelijker voor woningkopers?

Een voorzichtige eerste inschatting op basis van bij het Kadaster opgevraagde woningprijsinformatie doet vermoeden dat de interesse in de stedelijke omgeving al verschuift naar de niet-stedelijke omgeving. In de drie maanden na 13 maart nam de vraag naar informatie over koopwoningen in stedelijke gebieden meer af dan in 2019 en naar woningen in plattelandsgebieden meer toe dan in 2019 (figuur).

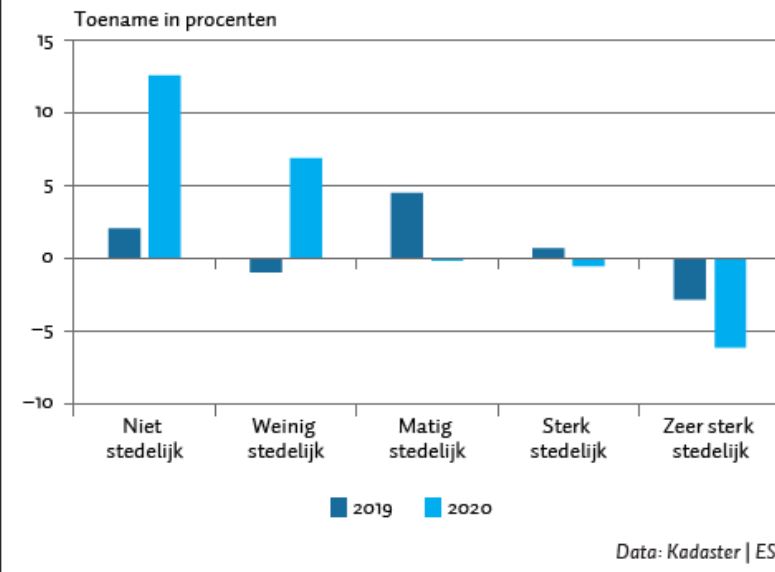
Nu zien we ieder jaar in het voorjaar een toename in opgevraagde informatie over woningen in minder stedelijke gebieden en iedere zomer een toename in overdrachten. Dit jaar is de toename in opgevraagde informatie echter duidelijker dan voorgaande jaren. Zo zocht in coronatijd dertig procent in plaats van twee procent meer geïnteresseerden naar informatie over woningen buiten de stad. Verandering in daadwerkelijke overdrachten verwachten we pas in de tweede helft van het jaar terug te zien in de reguliere statistieken, vanwege de lange doorlooptijd van het koopproces.

Of deze heroriëntatie in het opvragen van woningprijsinformatie daadwerkelijk is ingezet door het coronavirus, is lastig vast te stellen. Sinds enkele jaren neemt de vraag naar woningen vooral in sterk stedelijke gebieden (de centra van steden) af en groeit de vraag in minder stedelijke gebieden. De oorzaak daarvan ligt in de sterk gestegen stedelijke woning-

prijs. Het onderscheiden van een mogelijk corona-effect van deze meerjarige ontwikkeling is lastig.

Desalniettemin geeft deze figuur voeding aan de gedachte dat we de eerste voorzichtige kanteling van de woningmarkt richting minder stedelijk wonen zien. De toekomst zal leren of deze gedachte ook werkelijkheid wordt. • **Peter Merx en Paul de Vries** (Kadaster)

Toename zoekvragen Kadaster week 14-24 ten opzichte van week 2-13

Auteurs kwamen na een brainstorm op een interessante vraag en hebben die losgelaten op de data

Voorbeeld 2

Marketing met betaalgegevens ongewenst bij consument

MAATSCHAPPIJ

Een meerderheid van de Nederlanders (55 procent) vindt het onacceptabel als een bank gepersonaliseerde aanbiedingen stuurt op basis van betaalgegevens. Een op de zes respondenten vindt dit wel acceptabel, blijkt uit een representatieve steekproef van oktober 2019 onder 605 respondenten. De voorkeuren van de consumenten lijken overeen te komen met wat de Autoriteit Persoonsgegevens in 2019 stelde: banken mogen betaalgegevens niet zomaar gebruiken voor reclame.

Met verdiepende, meer concrete casussen is onderzocht welke toepassingen van betaalgegevens Nederlanders meer of minder acceptabel vinden. De voorbeelden waren breder dan alleen marketingactiviteiten op basis van betaalgegevens. Consumenten tolereren activiteiten die meer een marketing-karakter hebben het minst.

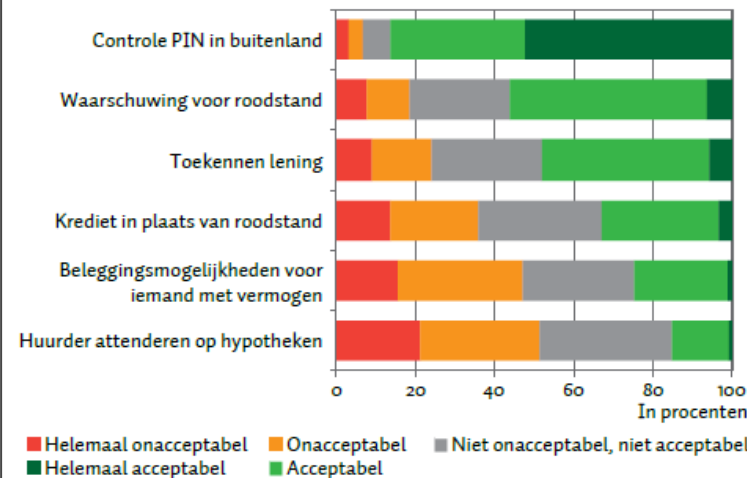
Bescherming tegen misbruik van de betaalpas of voorkomen van roodstand vindt men vaak wel acceptabel. Zo vindt een grote meerderheid het wel acceptabel wanneer de bank contact zoekt als er in het buitenland gepind wordt terwijl de rekeninghouder in Nederland lijkt te zijn (figuur). Een meerderheid – 56 procent – accepteert dat een bank waarschuwt bij een overschrijving als die tot roodstand zou leiden. Iets minder dan de helft van de respondenten vindt dat betaalgegevens gebruikt mogen worden voor een kredietwaardigheidstoets om te bepalen of een lening aan iemand verstrekt kan worden, een kwart vindt dit niet acceptabel.

De meningen zijn verdeeld over de vraag of betaalgegevens gebruikt mogen worden om consumptief krediet aan te raden als alternatief voor frequent rood staan; 36 procent vindt dit (helemaal) onacceptabel, 33 procent vindt dit (helemaal) acceptabel. Ongeveer de helft vindt het niet

acceptabel om bijvoorbeeld mensen met veel geld op hun rekening te attenderen op beleggingsmogelijkheden. Een kwart vindt dit overigens wel prima. Ook uit betaalgegevens vaststellen dat iemand huurt en die persoon vervolgens benaderen met advertenties voor hypotheek vindt de meerderheid niet acceptabel (51 procent). Dit kan wel de goedkeuring wegdragen van 15 procent van de respondenten. • [Wilte Zijlstra \(AFM\)](#)

Resultaten van een enquête werken vaak goed voor deze rubriek

Acceptatie van het gebruik van betaalgegevens

Data: AFM Consumentenmonitor, oktober 2019 | ESB

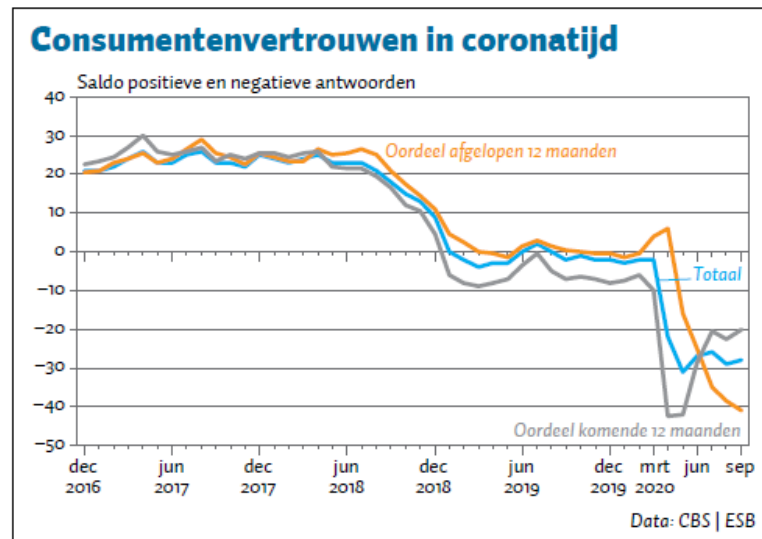

Voorbeeld 3

Nederlandse consument sinds juni minder somber

CONJUNCTUUR

In ruim tien jaar tijd heeft de wereldeconomie twee zware klappen opgelopen: de financiële crisis van 2008 en de wereldwijde uitbraak van het coronavirus begin 2020. De onzekerheid neemt onder zulke omstandigheden enorm toe en consumenten kunnen zich daardoor anders gaan gedragen. Een recente studie van De Nederlandsche Bank laat zien dat in Europa en de Verenigde Staten *animal spirits* een belangrijke drijfveer kunnen zijn voor het uitblijven van consumptieve uitgaven of het aantrekken daarvan. Inzicht in de ontwikkeling van het consumentenvertrouwen is daarom van grote betekenis.

Om de uitwerking van corona op de economie op de voet te kunnen monitoren, peilde het CBS sinds afgelopen april huishoudens tijdelijk twee keer per maand. In de veertien maanden voorafgaand aan de corona-uitbraak schommelde het consumentensentiment in Nederland rond nul (figuur); positieve en negatieve beoordelingen hielden elkaar in balans. In maart van dit jaar was dit cijfermatig nog steeds het geval. Dit komt omdat de consumentenvertrouwensquêtes gehouden worden in de eerste tien werkdagen van de maand en er begin maart niets aan de hand leek. In april en mei duikelde het vertrouwenscijfer over het geheel met ruim dertig punten en is nadien volgens het CBS “nog nauwelijks opgeveerd”.

Onderliggend ziet het beeld er voor het consumentenvertrouwen evenwel positiever uit. De indicator is opgebouwd uit vijf onderdelen, waarvan twee betrekking hebben op een beoordeling van de afgelopen twaalf maanden, en twee op de komende twaalf maanden, zowel voor de algemene economische situatie als voor de eigen financiële positie. De figuur laat zien dat tot de uitbraak de gecombineerde terugblikkende en de gecombineerde vooruitlopende deelindicatoren van de vertrouwensindex gelijke tred hielden, maar daarna scherp uiteen zijn gaan lopen. De terugblik is steeds negatiever geworden, terwijl de vooruitblik vanaf juni herstel laat zien. Dat is een belangrijke nuance, want een (hier niet getoonde) regressieanalyse over het tijdvak 1973–2019 laat zien dat de vooruitkijkende componenten een sterker effect op de bbp- en consumptiegroei hebben dan de terugkijkende. De algehele index op dit moment geeft dus mogelijk een te somber signaal af. De opgaande lijn in het producentenvertrouwen bevestigt dit. ■ **Ad Stokman** (DNB)

Nieuwe invalshoek en actueel

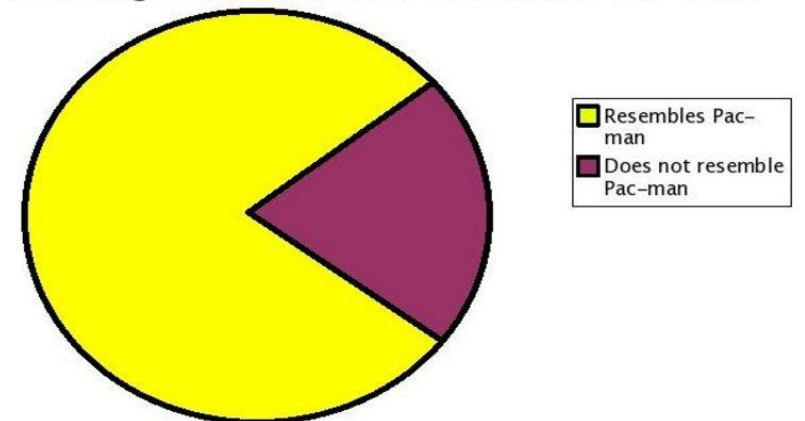

Leestip

- Artikel in The Economist over veelgemaakte fouten bij het maken van figuren:
- <https://medium.economist.com/mistakes-weve-drawn-a-few-8cdd8a42d368>

(zoals misleidende assen)

Percentage of Chart Which Resembles Pac-man

Vragen en discussie

